

Informační bulletin Svazu marginálních oblastí (SMO)

Konkurenceschopné a moderní zemědělství - Výzva odpovědných sedláků

Čtyři zemědělské svazy ze šesti činných na české agrární scéně podepsaly v dubnu společné prohlášení, které definuje jejich postoj k zemědělské politice a podnikání jako důvěru v soukromou iniciativu, odpovědnost za svá rozhodnutí a respektování pestrosti zemědělství diferencovaným přístupem k němu.

KRÁVA JAKO KRÁVA, HEKTAR JAKO HEKTAR? ZEMĚDĚLCŮM U PRAHY UŽ KVETE ŘEPKA, ZATÍMCO PODHŮŘÍ SEVERNÍCH ČECH JE 3. KVĚTNA 2011 ZASNĚŽENÉ. MÍSTNÍM FARMÁŘŮM, KTERÍ NEMAJÍ JINOU ALTERNATIVU NEŽ CHOV SKOTU, OVCÍ A KOZ NA PASTVINÁCH, SE MŮŽE O 30 TISÍCÍCH Kč TRŽEB Z HEKTARU ŘEPKY ČI 56 TISÍCÍCH OD HOLŠTÝNKY NA ORNÉ PŮDĚ JENOM ZDÁT.

Tento postoj je zcela odlišný od dosud často prezentovaného přístupu kolektivní nezodpovědnosti, který je sice celospolečensky na ústupu, ale v zemědělství má stále poměrně silnou pozici. A to vše ústí ve výzvy, že by se stát měl starat zcela o vše a řídit odvětví chovu prasat, kuřat, produkce mléka, obilí, řepky atd.

SVAZ MARGINÁLNÍCH OBLASTÍ

Státní kapitalismus

Výše uvedené lze v lepším případě nazvat snahami o státní kapitalismus vyhovující předluženým firmám, které zadlužily samy sebe i své okolí neodpovědnou investiční politikou a skupováním firem. Tyto firmy následně pošilhávají po státní pomoci, jejímž prostřednictvím by rády nejen odpovědnost za svá rozhodnutí, ale i dluhy přehodily na stát.

Stačí si uvědomit, kolikrát týdně slyšíme z nejrůznějších stran vzývání státu – jednou jako toho nejlepšího hospodáře, jindy naopak jako viníka všech problémů. Ne nadarmo v oficiálním videu na webu ministr zemědělství správně říká „ta prasata zabil konkurence“, tzn. nikoli stát, či ministr. A nemusí jít vždy jen o chov prasat.

Není umění vyrobit, ale prodat

Touha po paternalistickém přístupu státu obyčejně začíná kritikou, že zde chybí „koncepte zemědělství“ a končí zneužíváním státu ve stylu „Já jsem vyrobit a ty se, státě, postarej, abys to prodal.“

Aktérům s tímto přístupem je zcela jedno, že vyrábí nekvalitní surovinu či výrobek špatně prodejný na českém a zcela

ú v o d e m

Vážení přátelé,

v letošním roce Evropská komise a Evropský parlament položí základy Společné zemědělské politiky na dalších minimálně pět let. V rámci tohoto procesu se české zemědělství ocitá znovu na křižovatce a v konečné fázi bude na rozhodnutí ministerstva, zda bude postupovat koncepčně a povede resort ke skutečné konkurenceschopnosti založené na respektování přírodních podmínek s orientací na co nejnižší náklady, či zda se bude dále marně snažit bojovat s trhem a finanční prostředky nesystémově vynakládat na ad hoc podpory komodit, kterým se zrovna na trhu nedaří či podporovat podniky, které v dané komoditě konkurovat neumí a je jen otázkou času, kdy skončí.

Čtyři progresivní zemědělské organizace farmářů, kterým není lhostejný další osud jejich farem, podniků, ale i celého resortu, se proto rozhodly zformulovat svoji vizi, která zcela jasně vystihuje představu zemědělců o podobě konkurenceschopného zemědělství.

Tuto názorovou platformu nazvanou „Konkurenceschopné a moderní zemědělství – výzva odpovědných sedláků“ považujeme za zásadní apel na ministra i jeho úřad, aby vedl resort k prosperitě, respektoval různorodost přírodních poměrů v ČR a podle toho důsledně zvažoval šance a priority jednotlivých zemědělských oborů, a to zejména při rozhodování o alokaci podpor. Vracíme se ještě k „horkému tématu“, povinného minimálního zatížení VDJ/ha a v této souvislosti uveřejňujeme, jak to vypadá s povinným minimálním zatížením v PRV u okolních zemích a členských státech EU. Dále přinášíme také neveselé informace o tom, jak se ministerstvo postavilo v čl. 68 k podpoře krav bez tržní produkce mléka od roku 2012 a tím i k „podpoře“ LFA oblastí, kde je tento skot převažující komoditou. Dále si dovoluji upozornit i na výsledek výzkumu potvrzující pozitivní vliv zatravnění na čistotu povrchových a podzemních vod. Každé snížení rozsahu orné půdy v povodí o 10% se v průměru projeví poklesem koncentrací dusičnanů cca o 6,5 mg/l. Výsledek výzkumu též přetiskujeme. A velmi podstatná je i změna stanoviska SZIFu, kterou na základě našeho jednání požaduje i pan ministr, že je možné začít dělat dvouvýroková rozhodnutí o dotaci. Pokud hrozí krácení dotací, tak bude možné vyplatit nespornou část dotace a následně pak zahájit řízení, v němž bude férově rozhodnuto o zbývající části. Potěšující je, že to vážně už jen na formální stránce věci – na domluvě s Bruselem, jak se to bude vykazovat.

Ing. Milan Boleslav,
předseda Svazu marginálních oblastí
tel.: 737 284 225

neprodejný na německém nebo francouzském trhu. Uvedený přístup je dán částečně nepochopením fungování společnosti a tržního mechanismu, částečně tak lákavým melancholickým vzpomínáním na doby minulé.

Argumentace některých představitelů českého zemědělství často připomíná návrat o 20 let zpět. Jako bychom byli zpět na začátku devadesátých let, kdy jsme všichni bolestně začali zjišťovat, že není důležité vyrobit, ale prodat. Je evidentní, že i dnes je za tím vším schopnost či neschopnost manažerů jednotlivých firem přijmout realitu a především snižovat náklady, protože v zemědělství vzhledem k unifikované produkci připadá v úvahu především cenová konkurence.

Dotování přezaměstnanosti

Bohužel větší zkušenosti se šetřením mají u nás jen horské a podhorské oblasti, které od poloviny devadesátých let prošly bezprecedentní desetiletou krizí. Nížiny doposud tak silný impuls k šetření postrádají. Naopak se často chlubí přezaměstnaností a jsou i tací, kteří chtějí po státu, aby jejich přezaměstnanost dotoval. Opět v duchu hesla „státe, starej se!“ To vše jde zcela proti vývoji společnosti, který je charakterizován snahou vynalézat způsob,

by, jak produkovat levněji a kvalitněji než dříve, jak ušetřit lidskou práci, aby uvolněná pracovní síla mohla posloužit k rozvoji nových oblastí ve službách apod.

Nepřízpůsobivost se schovává za demagogická hesla o tom, že je lepší dotovat výrobu než nevýrobu. Stát by měl dle těchto názorů řídit produkci a hlídat ceny. Přeloženo do češtiny to pochopitelně znamená, že stát bude muset stanovovat, které ceny jsou nízké a tím pádem i které jsou vysoké. Zásahy do cen povedou na jedné straně k hromadění zboží, které nikdo nechce a na druhé straně k nedostatku u komodit, kde úředník stanoví jaksi omylem nižší cenu, než by bylo potřeba, takže se nevyplatí uvedenou komoditu produkovat.

Stát nakonec bude muset prostřednictvím Státní plánovací komise chtít nechtě nařizovat či zakazovat, kdo má a nemá vyrábět, co přesně a kolik má produkovat, bude diktovat prodejní ceny a jsme zpět dokonce už před rokem 1989.

Odpovědnost proti neodpovědnosti

Výše uvedené volání po státním intervencionismu ukazuje hlubokou neznalost zemědělské problematiky a fungování moderního tržního hospodářství se všemi

jeho funkcemi včetně produkce veřejných statků.

Programovým prohlášením, které shrnuje hodnoty vlastní sedlákům, tzn. odpovědnost, důvěru v soukromou iniciativu a naopak skepsi ke všemocnosti a vševědčnosti státu, je Výzva odpovědných sedláků nazvaná Konkurenceschopné a moderní zemědělství.

Tuto výzvu sepsaly 4 agrární organizace: Asociace soukromého zemědělství, Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů, Společnost mladých agrárníků České republiky a Svaz marginálních oblastí. Signatáři tak dali najevo i svoji představu o zemědělství založeném na sedlácích, tzn. usedlých vlastních větších zemědělských usedlostí, kteří hospodaří na vlastním a živí se obděláváním polí a chovem dobytka. A v žádném případě není rozhodující, jakou právní formu má jejich hospodaření. Podstatný je styl hospodaření na vlastních polích, jejich odpovědnost, nezávislost a uvažování, v němž nemá místo krátkozrakost. Tito hospodaří se zaměřují na trvale udržitelné, tzn. finančně i ekologicky odpovědné hospodaření, které nekořistí z krajiny např. ve jménu ještě větší produkce apod.

Informace o jednání s ministrem

Dne 21. dubna se zástupci výboru SMO sešli s ministrem zemědělství Janem Fuksou.

Jednání se účastnili spolu s ministrem zemědělství jeho poradci Ing. Josef Stehlík a Ing. Bohumil Belada. Z jednání zazněl jasný apel na vysvětlování potřeby zemědělského hospodaření v krajině nejenom odborné, ale i laické veřejnosti.

Zástupci SMO seznámili ministra se svými obavami v souvislosti s plánovaným ukončováním vstupu do agroenvironmentálních opatření až do konce roku 2013. Ministr zemědělcům v horských a podhorských oblastech jasně deklaroval, že při nezměněném objemu finančních prostředků v rámci připravovaného agrárního rozpočtu po roce 2013 zůstane zachován i objem prostředků vyčleněných na platby LFA a AEO.

Jedním z dalších bodů byl i diskutovaný návrh rozdělení prostředků pro rok 2012 v rámci čl. 68 nařízení Rady (EC) č. 73/2009. Zástupci SMO ministra informovali o zásadním nesouhlasu s principem stejné podpory na dojnou a masnou krávu. S ministrem jsme došli ke shodě, že je potřeba i na komoditní sekci ministerstva zemědělství začít rozdělovat veřejné prostředky na základě nezávislých ekonomických podkladů a nikoli podle přání zástupců jednotlivých komoditních svazů.

Jaro v severočeském pohraničí

Řezání dřeva, severní Čechy 3. 5. 2011

Zatloukač, severní Čechy 3. 5. 2011

Jak MZe snižuje podpory KBTPM v čl. 68

MZe snížilo finanční obálku pro masné krávy o 52 mil. Kč, tzn. zhruba o pětinu původního objemu a prezentuje uvedené tak, že k tomu došlo na základě závěrů kulatého stolu, byť k žádným takovýmto závěrům uvedený kulatý stůl nedošel. O uvedenou věc se opět zasadila Agrární komora.

Zástupce Agrární komory pan Belada na základě argumentu „kráva jako kráva“ požadoval, aby se na masné i mléčné krávy vyplácela stejná částka peněz. Silou této argumentace s největší pravděpodobností přesvědčil i příslušné ministerské úředníky, kteří snížili celkovou částku vyčleněnou pro masné krávy z původně navržených 274,6 mil. Kč na 222,7 mil. Kč.

Náš svaz se podobně jako některé další proti uvedenému postavil, protože dojnice oproti masným kravám vykazují v souvislosti se zvýšením ceny mléka výrazně lepší ekonomické výsledky. Masné krávy na-

víc oproti dojnicím plní v daleko větší míře i mimoprodukční funkce zemědělství, protože nejsou po celý rok zavřené v kravínech, ale naopak spásají jinak zemědělsky neobhospodařovatelné pozemky.

Celá Evropská unie nadproporcionálně podporuje masné krávy oproti dojným právě z výše uvedených důvodů. Dojnice jsou bohužel v podmínkách celé řady chovů v České republice mnohdy spíše rizikem pro životní prostředí s ohledem na vysoký podíl kukuřice v krmné dávce. Masné krávy jsou nositelkami plnění podílu stálých pastvin a nositelkami udržení obhos-

podávání v jinak neúrodných oblastech. Rozhodovací procesy ministerstva jsou přinejmenším podivné, ale hlavně ne-transparentní. Zatímco kulatý stůl se konal 31. března, tak zápis byl rozeslán až 19. dubna. Vypracování zápisu tedy trvalo téměř tři týdny.

Celý zápis z jednání kulatého stolu k problematice živočišné výroby u náměstka Turečka si můžete přečíst dále v bulletinu. Zde kopírujeme tabulkovou část, která se týká jednotlivých návrhů alokací peněz.

Původní varianta I. (před úpravou)

SEKTOR	VAR I. KČ
Dojné krávy	438 316 065
KBTPM	274 587 131
Ovce, kozy	20 333 274
Celkem přežvýkavci	733 236 470
Chmel	21 223 310
Bramborový škrob	45 540 220
Celkem	800 000 000

Přepočtená alokace dle závěrů jednání KS k ŽV dne 31/3/2011 (dle stavu VDJ k 31/7/2010)

SEKTOR	POČET VDJ K 31/7/2010
Dojné krávy	375 530
KBTPM	176 192
Ovce, kozy	28 455
Celkem	580 177

Nově propočtená alokace dle závěrů jednání KS k ŽV dne 31/3/2011 (dle stavu VDJ k 31/7/2010)

Sektor	KČ	%
Dojné krávy	474 600 496	59,33
KBTPM	222 674 115	27,83
Ovce, kozy	35 961 859	4,50
Celkem přežvýkavci	733 236 470	91,66
Chmel	21 223 310	2,65
Bramborový škrob	45 540 220	5,69
Celkem	800 000 000	100,00

Ještě k problematice zatížení VDJ/ha

Svazu marginálních oblastí se podařilo získat údaje o tom, jak vysoké zatížení je u Programu rozvoje venkova v zahraničí. Minimální úroveň je většinou na 0,1 VDJ/ha. V tomto kontextu vyniká nesmyslnost návrhů Agrární komory.

Návrhy Agrární komory ale ve skutečnosti tak nesmyslné nejsou, protože opravdovým cílem bylo nadělat zle a připravit o podporu sedláky z těch nejméně příznivých zemědělských podmínek. Pokud by prošel návrh pana Belady, pak by Česká republika nutila své zemědělce k pětinasobnému minimálnímu zatížení, než je tomu v největších zemědělských zemích, tzn. ve Francii, Spojeném království či Itálii.

Zpětný chod už zařadil dokonce i pan prezident Veleba, který nyní všude tvrdí, že on byl vždy proti takovému navyšování limitu. Přesněji řečeno, tvrdí to okresním agrárním komorám v pohraničí.

ZATÍŽENÍ VDJ V NĚKTERÝCH ČLENSKÝCH ZEMÍCH EU 27 V RÁMCI 2. OSY PRV (LFA, AEO)	
Irsko	V rozmezí 0,15 - 1 VDJ/ha
Španělsko	Max 1 VDJ
Řecko	Skot 0,3-1,9, ovce 0,3-1,4, ostrovy 0,1-1 VDJ
Francie	0,1-2,0 VDJ
UK	Podle zemí spodní hranice 0,1-0,15, max. 1,4-1,8 VDJ
Rakousko	Pastviny různé sazby dle zatížení
Německo	Max. 1,4
Itálie	Vysoké hory 0,15-1,9, hory 0,25-2, specifické LFA 0,25-2
Itálie suché oblasti	Vysoké hory 0,1-1,8, hory 0,15-1,9, specifické LFA 0,25-2
Itálie vlhké oblasti	0,35-1,6 VDJ/ha

Zpráva o jednání výboru Svazu marginálních oblastí

Dne 7. 4. 2011 proběhlo jednání výboru Svazu marginálních oblastí. Účelem bylo zaujmout stanoviska zejména k následujícím aktuálním tématům:

Rozhodnutí MZe „uzavřít“ AEO opatření a po roce 2011 nepokračovat v přijímání dalších 5 letých závazků.

Ministerstvo zemědělství plánuje po roce 2011 prolongaci stávajících závazků EAFRD nikoliv o dalších 5 let, ale pouze do roku 2013, kdy dojde ke změnám v SZP. Členové výboru jednoznačně vyjádřili nesouhlas s tímto postupem MZe, který ruší starý koncept podpor AEO, aniž by existoval nový návrh, který by stávající legislativu nahradil.

Předseda Svazu seznámil členy výboru s oficiálním stanoviskem SMO na zprávě A. Desse o společné zemědělské politice po roce 2020.

Podstatou tohoto stanoviska je důraz na oddělenost přímých plateb a výhodnější sazby pro farmáře provozující ŽV. SMO preferuje jednodušší platbu přes plochu oproti platbě na podnik. Preferujeme minimální zásahy státu tam, kde situaci může řešit trh a naopak požadujeme větší podporu veřejných statků.

Výbor obdržel informaci o jednání zástupců SMO s vedením SZIF - jedním

z nejdůležitějších požadavků SMO bylo zavést tzv. vícevýroková rozhodnutí z kontrol, tj. ukončit současný stav, kdy farmář z důvodu porušení byť i malého, v případě správního řízení a odvolání neobdrží dotace a čeká na výsledek sporu i několik měsíců, což může přinést i ohrožení jeho existence. Cílem je rozhodnutí SZIF rozdělit a za kontrolovanou část podniku, která je v pořádku, podpory normálně vyplatit. Současný stav totiž vede k tomu, že farmář se raději neodvolá a sankce zaplatí, a to i v případě, že je právo na jeho straně.

Změna rozdělení peněz dle článku 68

- MZe se rozhodlo podpořit citlivé komodity dosud figurující v dotacích TOP UP a zařadit je do podpor z čl. 68 Nařízení rady ES 73/2009. SMO požaduje jednoznačné určení sazby podpor na zvířata dle ekonomických podkladů.

Výbor SMO projednal a přijal znění nové názorové platformy „Konkurenceschopné a moderní zemědělství - výzva odpovědných sedláků“ a pověřil předsedu Svazu jejím podpisem.

Téma minimálního zatížení bylo opět na programu jednání výboru.

Výbor SMO znovu potvrdil pozici Svazu souhlasit s navýšením povinného zatížení na 0,3 VDJ/ha po roce 2013 za podmínky výpočtu tohoto ukazatele nejen na TTP, ale přes veškerou zemědělskou půdu.

Členové výboru obdrželi informaci o výsledcích ankety „Zelená perla“,

kteřou vyhrál výrok Ing. Bukovského z MZe o tom, že i ústní dohody musí být doloženy písemnou formou.

Prodej státní půdy -

výbor SMO rozhodl o vyslání svého zástupce Ing. Tomana do nově ustavené pracovní skupiny Půda, konkrétně do skupiny, která bude mít na starosti novelu Zákona o prodeji státní půdy.

Předseda SMO informoval členy výboru o připravovaném jednání s ministrem zemědělství Ivanem Fuksou dne 21. 4. 2011. Na programu bude zejména projednání budoucí politiky MZe ve vztahu k hospodaření v méně příznivých oblastech.

Výzkum: Zatravňování orné půdy s vysokým rizikem infiltrace - opatření pro cílené snižování koncentrací dusičnanů ve vodách

Niže si dovoluujeme přetisknout výsledek výzkumu, který kvantifikuje přínos travních porostů pro snižování obsahu dusičnanů v povrchových a podzemních vodách. Každé snížení rozsahu orné půdy v povodí o 10% se projeví poklesem koncentrací dusičnanů v průměru cca o 6,5 mg/l.

Metodika řeší problematiku doby zdržení vody v nasycené a nenasycené zóně, vliv zdrojových oblastí na tvorbu odtoku a kontaminaci drenážních a podzemních vod, dokumentuje vliv zatravnění na změnu koncentrací dusičnanů i rozsah nutného zatravnění v povodí pro snížení koncentrací dusičnanů.

Inovační aspekty

Drenážní systémy jsou zde představeny jako technický prvek, který propojil zdrojové oblasti s výtakovými oblastmi, a musí se tedy věnovat náležitá pozornost ochraně a využití zdrojových oblastí drenážních sys-

témů - zde mají nezastupitelnou roli právě travní porosty jako významný biofiltrační prvek zemědělské krajiny. Byl prokázán negativní vliv drenážních systémů na koncentrace dusičnanů ve vodách při vyšším podílu orné půdy v povodí. Se změnou orné půdy na louky a pastviny je tento vliv eliminován a vybudované drenážní systémy se již na zvyšování koncentrací dusičnanů ve vodách neprojeví. Byl též prokázán vliv zorněných zdrojových oblastí povodí na koncentrace dusičnanů v povrchových vodách a to i po provedeném zatravnění. Tuto skutečnost potvrzují nejnovější závěry výzkumu o vlivu zdrojových lokalit povodí na tvorbu jakosti povrchových a podzemních vod v oblasti krystalinika České republiky. Z následných analýz vyplývá, že každé snížení rozsahu orné půdy v povodí o 10% se projeví v průměru poklesem koncentrací dusičnanů cca o 6,5 mg/l. Potenciálně zranitelných půd (ohrožených zvýšeným vymýváním dusičnanů půdním profilem) zdrojových oblastí v ČR je 433 603 ha. Metodika navrhuje způsob obhospodařování travních porostů ve zdrojových oblastech povodí.

Konkrétní přínosy pro uživatele

Metodika zatravnění orné půdy s vysokým rizikem infiltrace - opatření pro cílené snižování koncentrací dusičnanů ve vodách řeší problematiku cíleného zatravnění lokalit zranitelných oblastí státu vymezených dle Nitrátové směrnice EEC 676/91 a některé její výsledky jsou zapracovány i do novely nařízení vlády 103/2003. „O stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v těchto oblastech“. Této metodiky bude využito jako základního podkladu pro zpracování dokumentace ochranných pásem II.stupně, zón diferencované ochrany vodárenských nádrží Povodí Vltavy, s.p. v letech 2008-2015. Dále může být metodiky využito při projektování komplexních pozemkových úprav - v plánu společných zařízení při ochraně vodních zdrojů daného katastrálního území, metodika může být dále využita podniky Povodí při návrhu plánu oblastí povodí a v neposlední řadě může sloužit jako metodická příručka pracovníkům zabezpečujícím environmentální výchovu a vzdělávání na krajské úrovni.

GARANT: Kvítek Tomáš doc. Ing. CSc.
Organizace: Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.

Zápis z jednání kulatého stolu k problematice živočišné výroby

Jednání se uskutečnilo dne 31. 3. 2011 od 10,00 do 11,30 hodin v kolegiu ministra - místnost č. 106 Ministerstva zemědělství, Těšnov 17, Praha.

Jednání se zúčastnili:

- za MZe:

Ing. Karel Tureček (MZe 17000)
Ing. Miloš Lukášek (MZe 17200)
MVDr. Pavel Bohatec (MZe 17400)
Ing. Pavel Sekáč (MZe 14100)
Ing. Ivan Landa, CSc. (MZe 14130)
Ing. Zdeněk Trnka (MZe 17240)
Ing. Jiří Machek (MZe 17210)
Ing. Jan Vodička (MZe 17212)

- za pozvané organizace:

Ing. Miroslav Jirovský (ZS ČR)
Ing. Kamil Toman (SMO)
Ing. Pavel Novotný (UCHHZ)
Ing. Jindřich Šnejdrla (AK ČR)
Ing. Bohumil Belada (AK ČR)
MVDr. František Mates (SDP)
Ing. Zdeněk Jandejsek (SDP)
Ing. Jaroslav Kratochvíl (ČSZP)
Bohumil Kudla (ČSZP)
Ing. Petr Mareš (SMA ČR)
Jindřich Macháček (SCHPČM)
Ing. František Novák (ČMDU)
Ing. Roman Šustáček (SCHČSS)
Ing. Miroslav Vráblík (ČSCHMS)
Ing. Karel Horák (SCHHS ČR)
Ing. Vít Mareš (SCHOK ČR)
MVDr. Jaroslav Dražan (ASCHK ČR)

Zahájení provedl náměstek ministra pro komoditní úsek Ing. Karel Tureček. Nejprve dle zápisu z minulého jednání kulatého stolu k živočišné výrobě vyhodnotil postup v plnění jednotlivých závěrů, které byly také předmětem posledních jednání odborných pracovních skupin. Odborná pracovní skupina pro prasata se konala dne 1. 2. 2011, pro přežvýkavce 15. 2. 2011, pro drůbež 15. 2. 2011 a pro koně 16. 2. 2011. Na jednáních odborných pracovních skupin byly zúčastněnými zástupci organizací prodiskutovány aktuální otázky a problémy, které se v současné době v ČR v jednotlivých oblastech živočišné výroby vyskytují. Na základě konstruktivních diskusí pracovní skupiny zaujaly k jednotlivým tématům stanoviska, kterými se toto jednání kulatého stolu zabývalo.

Alokace finančních prostředků vyčleněných dle čl. 68 nařízení Rady (ES) č.73/2009

Stav věci:

MZe předložilo 2 možné varianty rozdělení; tj. I. – rozdělení na všechny dohodnuté sektory dle % podílu z \emptyset let 2005 až 2010 a II. – rozdělení na dohodnuté sektory, tak že na rostlinné sektory se přidělí skutečná částka z \emptyset let 2005 až 2010 a mezi živočišné sektory se zbytek rozdělí dle % podílu z \emptyset let 2005 až 2010

Závěr:

- maximální míra tj. 3,5% ze SAPS bude využita pro citlivé sektory – dojnice, KBTPM, ovce a kozy, chmel a brambory

na výrobu škrobu a alokování finančních prostředků bude dle varianty I. s tím, že se k rozdělení mezi živočišné sektory použije stav krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka, stav krav chovaných v systému bez tržní produkce mléka a stav ovcí a koz ve stáří nad 12 měsíců dle údajů z ÚE ke dni 31. 7. 2010, tím bude propočtena stejná výše sazeb za VDJ ve všech živočišných sektorech – nové rozdělení finančních prostředků na živočišné sektory je přílohou tohoto zápisu.

- MZe připravuje ve spolupráci se zainteresovanými odbornými svazy příslušné podklady pro jednání v orgánech EU a k vypracování návrhu nařízení vlády; podmínky pro podporu krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka zůstanou stejné jako pro vyplácení v letech 2010 a 2011

Zvýšení minimální intenzity pastvy v rámci LFA a AEO

Stav věci:

- většina organizací požaduje od roku 2012 zvýšení na 0,35 VDJ/ha, některými organizacemi vysloven jiný požadavek na zvýšení intenzity
- SMA, SCHOK ČR, ASCHK ČR jsou proti změně požadované intenzity
- SMO opakovaně vzneslo zásadní připomínku, že požaduje v případě navýšení intenzity VDJ zohlednit stanovení VDJ na ZP a nikoli na TP
- sekcí rozvoje venkova MZe byly popsány věcné problémy spojené se zavedením této změny intenzity včetně doporučení zpracovat analýzu dopadu komodity „hovězí maso“ na úrovni ČR, EU a hlavní vyspělé státy světa; rovněž byly ke zvážení předloženy skutečnosti o relevantnosti požadavku s ohledem na projednání s EK

Závěr:

- všichni přítomní se shodli na prodloužení sledovacího období na 120 dní ; současné nastavení - 1 den je nevyhovující
- z důvodu nejednoznačného závěru další rozhodnutí o případných změnách požadované intenzity bude předmětem dalšího jednání; konkrétní výše minimální intenzity stanovené na TP nebo ZP bude projednána na jednání odborných pracovních skupin pro přežvýkavce a pro koně
- AK do 2 týdnů zpracuje studii zabývající se zvýšením minimální intenzity, tento materiál bude podkladem pro další jednání PS

Čl. 40 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 - podpora welfare zvířat z PRV

Stav věci:

- sekcí rozvoje venkova byla provedena analýza dostupných finančních prostředků, které by bylo možné na toto opatření využít

Závěr:

- zástupce sekce rozvoje venkova uvedl, že na tento dotační titul v současné době nelze v rámci PRV převést žádné jiné finanční prostředky a z důvodu problematického prosazování tohoto dotačního titulu v orgánech EU je vhodné od záměru zavedení podpory welfare zvířat do konce roku 2013 ustoupit

Návrh opatření na podporu sektoru chovu prasat a drůbeže

Stav věci:

- návrh opatření je připraven na jednání poradby ministra a po schválení poradou ministra budou návrhy nových dotačních podprogramů zaslány k notifikaci do orgánů EU

Závěr:

za účelem zajištění finančních prostředků na tyto sektory MZe připravuje návrh novelly zákona o pozemkovém fondu

Značení původu potravin, bezpečnost a evidence dovozů potravin

Stav věci:

- v připraveném návrhu nařízení vlády „o stanovení informačních povinností příjemcům živočišných produktů v místě určení“ byl vyjmut požadavek na cenová hlášení

Závěr:

- připravené nařízení vlády bylo MZe postoupeno do Legislativní rady vlády

Zápůjčky obilovin ze Správy státních hmotných rezerv

Stav věci:

- poukázáno na zeměpisnou nevýhodnost přidělu obilí ze SSHR – někteří chovatelé dostali přidělená množství obilí ze skladů na druhém konci České republiky – požadavek na přidělování skladů v geografické blízkosti žadatele
- zastropování přidělu obilí ze SSHR není v souladu s velikostí žádajícího podniku

Závěr:

- SSHR nespádají sice pod resort MZe, ale bude se s nimi dále jednat o možném vyřešení situace
- AK zpracuje písemný podklad k nadnesené problematice

Různé:

- UCHHZ přednesla jimi spočítanou pouze 95% soběstačnost ve výrobě mléka v roce 2010
- spotřeba na 1 obyvatele byla 250l a nákup činil pouze 238l mléka

Jednání bylo řídicím zakončeno s tím, že na uvedených závěrech bude ze strany MZe intenzivně pracováno. Taktéž předpokládá další intenzivní práci jednotlivých odborných pracovních skupin. Příští jednání kulatého stolu k živočišné výrobě s příslibem účasti pana ministra se bude konat 12. května 2011.

Zapsal: Ing. Jan Vodička – referent odboru živočišných komodit MZe

Schválil: Ing. Karel Tureček – náměstek ministra pro komoditní úsek MZe v. r.

Přílohy:

Prezenční listina
Finanční alokace sektorových podpor čl. 68 od roku 2012

KONKURENCESCHOPNÉ A MODERNÍ ZEMĚDĚLSTVÍ - výzva odpovědných sedláků*

* *usedlý vlastník větší zemědělské usedlosti, který se živí obděláváním polí a chovem dobytka*

1. SIGNATÁŘI VYZÝVAJÍ MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR:

Aby bralo v úvahu multifunkčnost zemědělství, kdy s horšícími se přírodními podmínkami klesá jeho produkční role a naopak roste význam farmáře coby tvůrce kultivované krajiny a veřejných statků.

Aby zemědělskou politiku pro další období a po roce 2013 vytvářelo strukturovaně s ohledem na to, že ČR není geograficky a klimaticky jednotný region a polovina zemědělské půdy se nachází v méně příznivých oblastech. Není možné mít jednu zemědělskou politiku pro všechny oblasti.

Aby vzalo na vědomí, že prosperita zemědělců v příznivých a méně příznivých oblastech tvoří spojené nádoby. Nebudou prosperovat jedni, aniž by prosperovali druzí.

Aby nadále podporovalo orientaci příznivých oblastí na produkci a méně příznivých oblastí na mimoprodukční funkce zemědělství.

Aby plně kompenzovalo práci farmářů odváděnou při péči o krajinu a veřejné statky, zachovalo kontinuitu podpor LFA, AEO a nedopustilo destabilizaci zemědělství v LFA.

Aby co nejméně zasahovalo do soukromé sféry a svobody rozhodování farmářů. Zemědělci nepotřebují vodit za ruku, ale jasná pravidla a razantní fungování státu tam a jenom tam, kde stát zasahovat má, tzn. při řešení selhání trhu. Všude jinde musí mít přednost trh.

Aby podporovalo pouze takové způsoby zemědělského hospodaření, které přispívají ke zlepšení celkového stavu krajiny, ochraně podzemních vod a omezení eroze.

Aby na všech úrovních snižovalo byrokratickou a časovou zátěž farmářů, která také výrazně ovlivňuje konkurenceschopnost farem.

2. HISTORICKÝ VÝVOJ

ČR je geograficky, klimaticky i zemědělsky pestrý region, kde se polovina zemědělské půdy nachází v méně příznivých oblastech s kopcovitou či horskou krajinou, drsnějším klimatem, mělkými půdami a potencionálně vysokými výrobními náklady intenzivních komodit.

Po pádu komunistického režimu došlo v ČR ke zrušení plánovaného hospodářství orientovaného na plnou soběstačnost a regulované ceny. Po otevření hranic a přechodu k tržní ekonomice začal cenu tvořit trh. Došlo k prudkému zvýšení cen vstupů, nikoliv však adekvátnímu zvýšení cen komodit.

V souvislosti s touto změnou se v LFA oblastech a zejména v pohraničních regionech velmi rychle ukázal dosavadní intenzivní způsob zemědělství založený na co nejvyšší produkci komodit jako neživotaschopný. Právě tady proběhla v největší míře často citovaná razantní redukce počtu dojníc, celkový úbytek skotu a monogastrů, snížení produkce rostlinných komodit a celkový útlum zemědělské výroby. V některých okresech došlo k živelnému opouštění zemědělské půdy, zejména státní. Produkce se přesunula do úrodnějších oblastí, kde dále probíhala její intenzifikace při neustálém zvyšování výnosů a efektivity, čemuž nemohly méně příznivé oblasti se svými jednotkovými náklady konkurovat.

Řešení celé situace našla vláda a ministerstvo zemědělství v reformě, která spočívala v přechodu k extenzivním formám hospodaření, zatravnění nekonkurenceschopných pozemků a k orientaci na chov masného skotu a ostatních býložravců. Farmářům byla nabídnuta účast v agroenvironmentálních programech a byly vypočítány podpory jako kompenzace ušlých tržeb a částečně jako úhrada nákladů spojených s plněním závazků v nových dotačních titulech.

3. ZEMĚDĚLSKÁ EKONOMIE

Došlo tak k přirozenému rozdělení zemědělství na oblasti zaměřené téměř výhradně na produkci a na regiony, kde je v rovnováze produkce a péče o veřejné statky. V oblastech, kde lze produkovat velké objemy potravin s minimálními náklady, plní zemědělství jen nezbytné mimoprodukční funkce, zatímco v méně příznivých oblastech vedle produkce potravin narůstá význam mimoprodukčních funkcí a hovoříme o plnohodnotném multifunkčním zemědělství.

Tento logický a celosvětově uznávaný model pomáhá nejlepším možným způsobem alokovat vzácné zdroje i v oblasti zemědělství. Kapitál, lidská práce a půda jsou používány přiměřeně míře návratnosti a jsou respektovány základní ekonomické či agrotechnické zákonitosti. Potraviny jsou tedy produkovány ve všech oblastech, ale jen to té míry, do které to přírodní podmínky dovolují, aby nedocházelo k devastaci životního prostředí.

Snížení neefektivní výroby v nepříznivých oblastech snížilo nadprodukcii, která poškozovala farmáře v příznivých oblastech udržováním uměle nízkých cen. Narovnáním podmínek byl v úrodných oblastech vytvořen prostor pro fungování cenového a tržního mechanismu bez distorzí. V příznivých oblastech funguje trh efektivně, a proto zde není mandát pro státní zásahy, resp. tyto zásahy jsou spojeny s výraznými riziky.

V méně příznivých oblastech naopak stát musí řešit neúplnost fungování tržního mechanismu, pokud nemá být objem poskytovaných veřejných služeb nižší než optimální. Neefektivnější formou řešení jsou státní zakázky, resp. finanční pobídky, které motivují zemědělce k produkci veřejných statků. Tyto podpory včetně příjmů z plnění pětiletých environmentálních závazků tvoří výraznou část příjmu farmářů orientovaných na extenzivnější formy hospodaření a představují v podstatě totéž co tržby pro farmáře orientované na produkci komodit v příznivých oblastech.

Demagogické věty o tom, že „je lepší podporovat výrobu než nevýrobu“ vycházejí z elementárního nepochopení ekonomických zákonitostí, historického vývoje a různých rolí zemědělství na horách a v nížinách. Výrobou nejsou jen tuny obilí a hektolitry mléka, ale i produkce živých zvířat a veřejných statků.

Nadbytečná státní intervence poškozuje z dlouhodobého hlediska nejvíce samotné zemědělce, protože zkresluje informace o tom, co má zemědělec produkovat. Moderní stát proto musí řešit pouze selhání trhu, tzn. následující 4 problémy:

- a) tržní síla (monopolizace)
- b) externality
- c) veřejné statky
- d) nedokonalé informace

Ad 3a) Monopolizace

V České republice bezprecedentně roste tržní síla, či dokonce dochází k monopolizaci na straně dodavatelů vstupů do zemědělství. Podobně na straně odběratelů/zpracovatelů dochází ke kartelizaci, kdy zemědělec má méně a méně šancí najít pro svoji produkci více nezávislých odběratelů.

Výše uvedené snižuje možnost vyjednávání, ekonomickou svobodu zemědělců. A celkově to přispívá k větší neefektivnosti českého zemědělství. Důsledky jsou pak vidět v negativních dopadech na celá zemědělská odvětví. Např. dle vyjádření Svazu chovatelů prasat v Čechách a na Moravě je už dnes většina vstupů pro chov prasat včetně krmných směsí v ČR dražší než v Německu.

České ministerstvo zemědělství spolu s Úřadem na ochranu hospodářské soutěže musí více chránit zemědělce před monopolistickými praktikami v následných i předcházejících fázích výrobní vertikály.

Ad 3b) Externality

České ministerstvo zemědělství postrádá analýzy ekonomických neefektivností, jejichž společným jmenovatelem je fakt, že dopady ekonomických rozhodnutí jedněch nese někdo zcela jiný. To vede k neodpovědnosti v chování jednotlivých subjektů. I v ČR je potřeba začít respektovat princip „znečišťovatel platí“, protože jen tak bude maximalizován celkový užitek zemědělců a společnosti.

Zemědělci nemohou nést negativní důsledky chování jiných ekonomických subjektů a naopak. Tyto negativní externality je nutno omezit, popřípadě kompenzovat újmou těm, na které dopadají. Jedná se např. o dopady stavební činnosti, znečišťování povrchových i podzemních vod či erozi.

Podobně je nutno, aby zemědělci dostali zapláceno za pozitivní externality, tzn. za produkci benefitů, které nemohou jednoduše ostatním subjektům naučtovat. Pozitivní externalitou je např. upravená a zdravá krajina schopná zadržet vodu.

Celkově je potřeba oba druhy externalit internalizovat, tzn. přenést externí náklady i výnosy zpět na jejich původce. Jen tak bude možné maximalizovat celospolečenský přínos zemědělství.

Ad 3c) Veřejné statky

V zemědělství patří mezi veřejné statky zejména péče o krajinu, zajištění její prostupnosti, vodohospodářské, zdravotní, rekreační, estetické a další funkce krajiny, podobně jako v dalších oblastech jsou veřejnými statky bezpečnost, justice či veřejné osvětlení.

I v této oblasti Česká republika zatím spíše jen přebírá moderní evropský systém. Je to dáno vyšší náročností jednotlivých agroenvironmentálních opatření a absencí ekonomického zdůvodnění jednotlivých managementů v minulosti, když po pádu totalitního režimu přichází veřejné statky do českého zemědělství jako zcela nový koncept.

Ad 3d) Nedokonalé informace

Problematika asymetrických či nedokonalých informací je v českém zemědělství a potravinářství řešena relativně lépe, i když pravděpodobně též bez hlubšího zdůvodnění či pochopení podstaty této problematiky. Spadají sem např. informační povinnost výrobců a další nástroje, které vytvářejí rovné podmínky na trhu.

Zcela nedostatečné je však označování původu potravin, když českému zpracovateli stačí přebalit zahraniční kuře a jako výrobce začne být deklarována česká firma, byť rozhodující surovina pochází ze zahraničí. Toto je evidentní matení spotřebitele, které může vyhovovat zpracovatelům, kteří jsou největšími dovozci např. zahraničního masa, obrací se však jak proti zemědělcům, tak i proti spotřebitelům, kteří nemohou identifikovat a koupit si českou potravinu, byť by o ni měli zájem.

4. Správná zemědělská praxe

V ČR se trvale rozšiřuje neudržitelná forma zemědělství. Z hospodaření farmářů mizí střídání plodin, hnojení se vesměs omezuje na dusíkatá hnojiva, vápnění a úprava půdní reakce se téměř neprovádí a při absenci živočišné výroby se do půdy nevrací dostatek organické hmoty. Výsledná monotónnost krajiny, kde celé obce jsou obklopeny jednou monokulturou, vede k celkové degradaci krajiny a snižování biodiverzity. Tento krátkozraký způsob hospodaření nemůže vést na většině půd k ničemu jinému než ke snižování úrodnosti a výnosového potenciálu.

Za prohlášeními typu „Musíme uživit svět“ se schovává pouze snaha po jednorozměrném hospodaření bez ohledu na degradaci zemědělské půdy a krajiny. V trvale neudržitelných systémech zemědělství jsou statková hnojiva nahrazována chemií a tím jsou více a více znečišťovány spodní vody. Snižování obsahu organických látek zvyšuje riziko erozí atd.

5. Snižování podílu živočišné výroby

Živočišná výroba ustupuje zejména v příznivých oblastech dlouhodobě ziskovější rostlinné výrobě. Trvalé travní porosty se v ČR na rozdíl od jiných států vyskytují pouze tam, kde se již nevyplácí hospodaření na orné půdě a mléko je produkováno dominantně bez pastvy, což je v ostrém kontrastu se státy s nejnižšími výrobními náklady.

Oživení živočišné výroby je možné nastartovat jen nastavením konkurenčního prostředí, aby i čeští chovatelé dostávali za svoji produkci férovou cenu od zpracovatelů a současně platili na vstupech za krmiva podobně férové ceny jako v zahraničí, kde nebyla připuštěna taková monopolizace předcházejících i návazných hospodářských sektorů.

Uvedený stav nevyřeší administrativní zásahy volající po znevolnění zemědělců, kteří stále ještě chovají dobytek. Pokusy nařídít někomu výrobu se v minulosti vždy ukázaly jako naprosto kontraproduktivní. Byly by to stejně absurdní, jako se snažit zastavit pokles

stavů prasat tím, že nařídíme stávajícím chovatelům jejich zvýšení např. o 50 %.

Cílem každého sedláka je maximální produkce. Přírodní podmínky a omezení v LFA, CHKO či ekologickém zemědělství, zejména na územích s vyšším podílem TTP, však neumožňují stejné objemy produkce jako v příznivých oblastech a ani bohužel nepřípouští stejně široký výběr komodit. Hlavní činnost tu představuje chov býložravců, a to zejména pasených. Tato komodita zde v podstatě nemá alternativu.

V rámci živočišné výroby spočívá role státu v udržení chovu býložravců z důvodu přesahu jejich chovu do produkce veřejných statků. Při výše uvedeném musí být respektovány tyto zásady:

- a) Finanční motivace je efektivnější než restrikce
- b) Potřeba zohlednění přírodních podmínek
- c) Nediskriminační přístup

Ad 5a) Finanční motivace místo restrikce

Podpora chovu býložravců musí probíhat na základě finančních pobídek a svobodného rozhodnutí farmářů, nikoli vládním nařízením. V opačném případě by to evokovalo z minulosti známou „dodávkou povinnost“, kterou komunistický režim používal k ničení soukromých sedláků.

Zatímco v příznivých oblastech je zemědělská výroba zisková a její rozšiřování tudíž vede k růstu zisku, v méně příznivých oblastech je tomu přesně naopak. Tlak na vyšší produkci může znamenat nucení místních zemědělců do vyšších ztrát.

Podporujeme proto navyšování stavů cestou finanční motivace a plně se stavíme za vyšší podporu kategorie masného a dojeného paseného skotu v rámci „článku 68“ NR.

Ad 5b) Respektování přírodních podmínek

Navyšování stavů nelze realizovat plošně „od stolu“ a cestou restrikce bez ohledu na to, zda farmář je schopen tyto podmínky vůbec splnit. Chovatelům ve zvyšování stavů brání nejčastěji tyto důvody:

- vyšší stavy zvířat farmáři neuzívají kvůli nedostatečné krmné základně ve vyšších polohách (často jen 1 seč)
- problémy s orgány ochrany přírody v přírodně cenných oblastech brání vyšší hustotě skotu
- nedostatek zimovišť (budov na ustájení), kapacity jsou již plné.

V této souvislosti je potřeba upozornit, že stupňování požadavků nad přirozenou úroveň danou přírodními podmínkami, může být spojené se snahou připravit část farmářů o jedinou možnost jejich obživy a méně úrodné zemědělské pozemky o jediný možný způsob jejich využití.

Dle jednotlivých oblastí mohou mít sedláci už od úrovně zatížení 0,3 VDJ/ha zemědělské půdy problém uživit takovato množství dobytka z vlastních zdrojů. Dovoz a nákup objemných krmiv je neekologický a dlouhodobě ekonomicky neúnosný. Podobně nelze v krátkém období posuny o více než 10 % řešit z vlastního obratu stáda. Nemluvě o limitech v ekologickém zemědělství.

Pro příklad uvedeme, že minimální úroveň zatížení VDJ/ha v EU jsou na nižších úrovních než v ČR (Francie 0,1 – Itálie 0,15 – UK 0,1 – Irsko 0,15 VDJ/ha).

Ad 5c) Nediskriminační přístup

V současné době se minimální zatížení VDJ/ha ve vztahu k nároku na příslušné podpory počítá pouze přes plochu TTP a porovnává se tak neporovnatelné. Koeficient zatížení dvou farmářů se stejným počtem kusů se tak může lišit v závislosti na stupni zornění jejich farem, samozřejmě čím vyšší zornění, tím příznivější koeficient zatížení vztaheno k výměře TTP.

Je proto nezbytné sjednotit přístup a minimální zatížení počítat z celkové plochy zemědělské půdy, tak jak je tomu v jiných zemích EU.

6. Svoboda podnikání

Zemědělec má právo orientovat se na produkci plodin či údržbu krajiny dle svého svobodného rozhodnutí s přihlédnutím k životnímu prostředí. S tím souvisí povinnost státu nastavit rovné podmínky pro podnikání a udržovat takový systém, ve kterém se nevyplácí ničit životní prostředí.

Není přípustné omezovat zemědělce ve volném obchodu a vývozu své produkce zvláště tam, kde monopolizace zpracovatelského průmyslu postoupila natolik, že zpracovatel není ochoten zaplatit férovou cenu za vyprodukované mléko, živý dobytek, obilí apod. Tak jako zpracovatel má právo nakoupit si suroviny za nejnižší ceny na domácím či zahraničním trhu, tak má i zemědělec právo prodat svoji produkci tam, kde dosáhne nejvyšších cen.

Zemědělec má právo prodat svoji produkci v jakémkoliv stupni zpracování. Zvláště není přípustné za účelem omezování zemědělců ve volném nakládání s vlastní produkcí používat netržní a regulativní argumenty o nutnosti „podpory vyšší přidané hodnoty“, které vedou pouze ke znevolňování zemědělců a vytváří z nich pouze nesamostatnou výrobní základnu pro zpracovatelský průmysl.

7. Vlastnictví

Základem konkurenceschopného zemědělství jsou jasně definovaná vlastnická práva a hospodaření na vlastní půdě. Odpovědný zemědělec se snaží hospodařit na vlastní půdě a současně vlastnictví půdy vede zemědělce k odpovědnosti.

Česká zemědělství je zatížené neblahým dědictvím minulosti, kdy velký podíl státem vlastněné půdy a pronajaté půdy neumožňuje dosáhnout potřebné stability zemědělství. Velmi problematické je i přetrvávající podíl polostátní půdy, tj. zemědělské půdy, kterou sice stát už prodal, ale která je zatížená předkupním právem ve prospěch státu. Jsme proto za okamžité zrušení předkupních práv.

8. Zaměstnanost

Zemědělství ztratilo roli zaměstnavatele s tím, jak průmyslová revoluce snížila podíl lidí zaměstnaných v zemědělství z 90 na 2%. Snahy vydávat přezaměstnanost a neefektivní využívání lidské práce za přednost je velmi krátkozrakou politikou, která snižuje konkurenceschopnost našeho i evropského zemědělství.

Skutečnou rolí zemědělství je spolu s produkcí potravin i produkce veřejných statků, resp. vytváření atraktivní a přístupné krajiny, ve které bude zbývající většinová populace ráda žít a ve které nebudou škody z povodní dosahovat desítek miliard korun.

S rostoucí vyspělostí a prosperitou společnosti se vyvíjí i role zemědělství a přirozeně roste význam péče o veřejné statky oproti produkci potravin.

V Praze, dne 12. dubna 2011

Ing. Josef Stehlík v.r., předseda
Asociace soukromého zemědělství ČR

Lubomír Burkoň v.r., předseda
Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů

Ing. Petr Mareš v.r., prezident
Společnost mladých agrárníků České republiky

Ing. Milan Boleslav v.r., předseda
Svaz marginálních oblastí

Svaz marginálních oblastí
Horní Police čp. 1, 471 06 Česká Lípa, tel/fax: 487 861 368
předseda Ing. Milan Boleslav
Internet: www.lfa.cz, email: lfa@lfa.cz